

Bestuurlijke nota

Smart City

oktober 2022

Smart City

Achtergrond

De gemeente maakt gebruik van allerhande informatie om beleid te kunnen maken en uit te voeren. 'Smart City' staat voor hoogwaardige informatievoorziening door slim gebruik van data zowel de gemeente, haar inwoners, als bedrijven. De gemeenteraad diende in oktober 2017 een [motie](#) in om het college te verzoeken een visie, actieplan en een begroting op te stellen voor het toepassen van Smart City oplossingen. Het college deed deze motie af met de vermelding dat, in het kader van de bezuinigingen, geen actieplan en begroting zullen worden opgesteld.

In de op 21 juni 2021 vastgestelde Omgevingsvisie Zoetermeer 2040 wordt in een zestal hoofdlijnen de toekomst van Zoetermeer geschetst, waaronder 'Stad van toegepaste innovatie'. Daarin wordt de ambitie gesteld dat Zoetermeer in 2040 een 'slimme stad' is. In augustus 2021 heeft de raad schriftelijke vragen gesteld over [Smart Cities en privacy](#).

Rekenkameronderzoek

Het onderwerp 'Smart City' kan op belangstelling rekenen in de gemeenteraad. Een onderzoek naar dit onderwerp stond dan ook al enige tijd op de agenda van de rekenkamercommissie.

De rekenkamercommissie heeft besloten een onderzoek te laten uitvoeren naar de wijze waarop de gemeente Zoetermeer slim gebruik maakt van data t.b.v. de dienstverlening, naar wat daarin goed gaat en waar de kansen liggen.

De term Smart City, of 'Slimme stad', kan zowel smal als breed worden uitgelegd. Het is nuttig het verschil te kennen, om spraakverwarring te voorkomen.

De smalle definitie legt de nadruk op datagebruik en toepassingen. In de brede definitie gaat het niet alleen om datagebruik en toepassingen, maar ook om het ontwikkelen van innovatie en de nieuwe vormen van samenwerking die daarvoor nodig zijn. Deze brede definitie komt terug in de ambitie zoals die in de Omgevingsvisie Zoetermeer 2040 is geformuleerd. De onderzoeker merkt hierover het volgende op:

“Een slimme stad draait niet alleen om technologische innovatie. Om toepassingen daadwerkelijk te implementeren is vaak ook sociale innovatie nodig, omdat burgers en bedrijven de technologie ook moeten omarmen. Daarnaast is ook organisatorische innovatie nodig, want een slimme stad kan niet zonder een slimme gemeente. De gemeente moet namelijk zelf gebruik maken van de data die in de stad worden verzameld, plus moet regie en coördinatie bieden bij de ontwikkeling van de slimme stad.”

Het onderzoek is uitgevoerd door Red Plume Consultancy, in de periode oktober 2021 – juni 2022. Het onderzoek bestond uit een documentonderzoek en interviews. Een gesprek met de raad bleek vanwege de verkiezingen niet haalbaar, daarom is een korte vragenlijst toegestuurd aan alle raads- en commissieleden. Drie van hen hebben hier op gereageerd.

Conclusies

1. De belangrijkste conclusie die kan worden getrokken, is dat er in Zoetermeer veel (kleinschalige) 'slimme' projecten zijn, vooral op het gebied van openbare ruimte. Hoewel niet altijd even zichtbaar, gebeurt er heel veel. Overkoepelend beleid ontbreekt echter.
2. De ICT van de gemeente en de kennis over het onderwerp binnen de ambtelijke organisatie zijn in de basis voldoende op orde om de gestelde ambities te ondersteunen. Dat is een belangrijke randvoorwaarde om een slimme stad te worden.

3. Het Dutch Innovation Park (DIP) speelt een belangrijke rol in het initiëren en faciliteren van projecten. Start-ups zijn echter ondervertegenwoordigd, deze vestigen zich meer in Delft of Rotterdam.

Aanbevelingen

Aan het college

1. *Zorg voor een programmatische aanpak om versnippering tegen te gaan*
In de Omgevingsvisie wordt de ambitie uitgesproken dat Zoetermeer in 2040 een slimme stad is. De rekenkamercommissie ziet er de meerwaarde van in om zaken als datagebruik en (het ontwikkelen van) innovaties te koppelen aan het beleid rondom en de uitvoering van maatschappelijke opgaven. Smart City is immers een middel en geen doel. Tegelijkertijd constateert zij een versnippering van activiteiten in het kader van Smart City (zie ook conclusie 1). Daarom beveelt de rekenkamercommissie een meer programmatische aanpak aan. Binnen de gemeentelijke organisatie brengt dit structuur in de veelheid aan slimme projecten, het helpt in het prioriteren van projecten en het biedt tevens de mogelijkheid om van eerdere activiteiten te leren.
2. *Geef meer bekendheid aan Smart City.*
Maak zichtbaar wat de gemeente allemaal doet op het gebied van Smart City. Zorg dat daarbij duidelijk is of Smart City met een 'smalle' of 'brede' blik beoordeeld moet worden, om spraakverwarring te voorkomen. Doe dit niet alleen intern, maar vooral ook extern om sociale innovatie te bevorderen. Betrek inwoners en bedrijven, maak gebruik van de kennis die buiten het Stadhuis voorhanden is. Bevorder de ontwikkeling van innovaties door te regisseren of te coördineren. Zorg tevens voor een heldere positie van Zoetermeer als slimme stad tussen andere slimme steden in de regio. De nabijheid van de organisatie Yes!Delft¹ in Delft betekent bijvoorbeeld dat het niet logisch is stevig in te zetten op het faciliteren van start-ups. Samenwerking is te verkiezen boven concurrentie.

¹ Yes!Delft is in 2005 opgericht. Het is een organisatie die innovatieve start-ups ondersteunt. Vanuit de MRDH ontvangt Yes!Delft een subsidie om startende bedrijven in de gehele MRDH-regio, dus ook in Zoetermeer, te ondersteunen.